سرمقاله

خط‌مشی برنامه‌هفتم

ادامه از صفحه۱

... سه شرط با اهمیت موفقیت برنامه: موفقیت برنامه در گرو ۱- تعهـد و صداقت و تلاش جهـادی مجموعه حاکمیت و کارگزاران نظام و دولت، ۲- همراهی و همفکری متخصصان، صاحب‌نظران و دانشگاهیان و ۳- اعتماد و همراهی آحاد مردم و فعالان اقتصادی بیان شده است.

جایگاه برنامه هفتم توسـعه: برنامه هفتم چهارمین برنامه پنج‌ساله برای تحقق آرمان‌های سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ و اولین برنامه‌ای است که برای تحقق عدالت در پهنه سرزمین متاثر از اسناد مصوب آمایش سرزمین و با رویکرد مساله‌محوری به موضوعات کلیدی خواهد پرداخت و اولویت‌های آن هم همان موضوعاتی است که در سند تحول دولت مردمی مشخص شده است.

آسیب‌شناسـی شـش برنامه توسـعه بعد از انقلاب: طبق بخشنامه، نبود درک مشـترک میان برنامه‌ریزان و مجریان، حاکمیت روش‌های متمرکز و غیر مشارکتی در تدوین و اجرا، نبود سـازوکار حل تعارض منافع بین بازیگران و کنشگران توسـعه سـرزمینی، با ثبات در نظر گرفتن شرایط، نداشتن برنامه عملیاتی، موثر بودن جهت‌گیری‌های بخشی و منطقه‌ای در مراحل تصویب، تکیه مفرط بر منابع دولتی، ضعف شدید سـازوکارهای نظارتی، بی‌توجهی به سازوکار اصلاح و تعدیل برنامه‌ها با توجه به نظارت‌های صورت‌گرفته و کم‌توجهی به اسناد آمایش سرزمین از آسیب‌های جدی برنامه‌های توسعه قبل بوده است.

تغییر رویکرد برنامه‌ریزی: رویکرد برنامه‌ریزی در تدوین برنامه هفتم «جامعیت در قاعده‌گذاری و تمرکز بر مسائل کلیدی» به جای رویکرد «برنامه‌ریزی جامع» خواهد بود.

رویکردهای تدوین برنامه هفتم: اصلاحات ساختاری و وضع قواعد سیاسـتی به جای تمرکز بـر تخصیص منابع، تمرکز بر مسـائل کلیـدی، برنامه‌محوری به جـای حکم‌محوری، تمرکززدایی، مشارکت‌محوری و طراحی سازوکارهای انگیزشی رویکردهای اساسـی است که در تدوین برنامه هفتم مد نظر خواهد بود.

هدف آرمانـی برنامه هفتم: هدف برنامه هفتم، پیشـرفت اقتصادی توام با عدالت خواهد بود که مسـتلزم چرخش‌های تحول‌آفرین کلان مندرج در سـند تحـول دولت مردمی و رعایت ۹ راهبرد اسـت. همه راهبردهای مندرج در بخشنامه آرزوهای دست‌نیافته‌ای است که طی دهه‌های گذشته به صور و موقعیت‌های مختلف و از سوی سیاستمداران و حکمرانان مطرح شده و هنوز هم به واقعیت نپیوسته‌اند.

پنـج موضوع کلیدی و محوری برنامه هفتم: ثبات اقتصادی و کنترل تورم، رشد اقتصادی عدالت‌محور با تاکید بر ارتقای بهره‌وری، امنیت غذایی، صندوق‌های بازنشسـتگی و تامین اجتماعی و حکمرانی یکپارچه منابع و مصارف آب، محورهای اصلی تدوین برنامه هفتم هستند که ذیل عناوین چالش‌ها، بسترسـازها و پیشـران‌ها قرار گرفته و باید برای آنها برنامه عملیاتی تدوین شود. البته این امکان نیز وجود خواهد داشت تا موضوعات محوری دیگری هم از سـوی مراجع ذی‌ربط و نهادهای متولی در دولت مطرح شود که برای آنها هم باید برنامه لازم طراحی شود.

مجموعه اسناد برنامه هفتم: طبق بخشنامه، اسناد برنامه هفتم در قالب‌های برنامه اقتصاد کلان، برنامه‌های عملیاتی موضوعات کلیدی و احکام قانونی تدوین و به مجلس شـورای اسلامی تقدیم می‌شود و منابع مالی با فرض استمرار منابع موجود و با تکیه بر مشارکت بخش‌های غیردولتی و سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی تامین می‌شود.

آنچه از مفاد بخشـنامه قابل استنباط است: با توجه به مفاد بخشـنامه و زمان ابـلاغ آن و اقدامات انجام شـده‌ای که در بخشنامه هم به آن اشاره شده اسـت، موارد زیر درخصوص فرآیند و نحوه تدوین برنامه هفتم قابل ذکر است:

۱- به‌رغم اشاره در مفاد بخشنامه، سند چشم‌انداز بیست‌ساله در اولویت اسـناد بالادست برنامه هفتم نیست و سند تحول دولت مردمی به برنامه هفتم تبدیل خواهد شد.

۲- دانش فنی برنامه‌ریزی در دولت سیزدهم هم ارتقا نیافته است و به‌رغم تحولات اساسی در فضای محیطی کشور و نظام برنامه‌ریزی، روش‌های سنتی در برنامه‌ریزی برنامه هفتم مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

۳- اکنون که کمتر از چهار ماه به پایان سال و شروع اجرای برنامه هفتم باقی مانده است و دولت باید بودجه سال۱۴۰۲ را تنظیـم و به مجلس ارائه کند (و این بودجه هم باید برمبنای برنامه هفتم در دست تدوین باشـد)، رئیس‌جمهور محترم خط‌مشی‌ها و چارچوب کلان برنامه هفتم را ابلاغ کرده است. به نظر می‌رسد فرآیند برنامه‌ریزی اختلال دارد یا برنامه از قبل تدوین شده است.

۴- شاید تغییر رویکرد برنامه از برنامه‌ریزی جامع به برنامه‌ریزی مساله‌محور برای تدوین، تصویب و اجرا مناسب‌تر باشد؛ ولی تفاهم در تعیین موضوعات کلیدی و محوری هم از چالش‌هایی اساسی است که منجر به تغییر روش برنامه‌ریزی می‌شود؛ ولی تاکنون هیچ تغییری در نظام برنامه‌ریزی ایجاد نشده است.

۵- انطباق موضوعات کلیدی انتخاب‌شده با سیاست‌های کلی برنامـه هفتم هم از چالش‌های تدوین و تصویب برنامه هفتم خواهد بود.

۶- به هر حال سـند برنامه هفتم توسـعه تبلور باور، نگاه و جهت‌گیری دولت‌سیزدهم است. در بخشنامه کیفیت برنامه‌های گذشته زیر سوال رفته و ادعا شده است که در محتوای برنامه هفتم مشـکلات قبل وجود نخواهد داشت. مشارکت بخش خصوصی و مردم، شایسته‌سالاری، سرمایه‌گذاری خارجی و بسیاری موضوعات مهم دیگر قرار است در برنامه هفتم مورد توجه قرار گیرد. بنابراین در مجموعه اسـنادی که تا کمتر از چهار ماه دیگر به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید، می‌توان به ارزیابی ادعاهای بیان‌شده پرداخت.

حسن خوشپور
Alborz.payam@gmail.com

در پی دستور رئیس قوه قضائیه انجام شد

آزادی بیش از ۷۰۰ زندانی دارای شرایط ارفاقات قانونی

به دنبال دستور رئیس قوه قضائیه، ۷۰۹ نفر از زندانیان دارای شـرایط ارفاقات قانونی از زندان‌های ۱۲ استان کشور آزاد شدند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از قوه قضاییه، جمعه چهارم آذر ماه بود که تیم ملی فوتبال کشـورمان در چارچـوب رقابت‌های جام جهانی ۲۰۲۲ قطر، مقابل تیم ملی فوتبال ولز قرار گرفت و در نهایت با یک بازی تماشایی با نتیجه ۲ بر صفر پیروز میدان شد.

پس از پیروزی غرورانگیز ملی پوشان فوتبال کشورمان، حجت‌الاسلام والمسلمین غلامحسین محسنی اژه‌ای رئیس قوه قضائیه ضمن تبریک این پیروزی بزرگ به ملت بزرگ ایران دستور ویژه‌ای را صادر کرد.

رئیس قوه قضائیه به مراجـع و مراکز ذیربط قضایی دستور داد به شکرانه عنایت پروردگار و مسرت و سرور ملی حاصل از ظفرمندی تیم ملی فوتبال جمهوری اسلامی ایران، نسبت به آن دسته از زندانیان که شرایط بهره‌منـدی از ارفاقات قانونی را دارا هسـتند، نهایت مسـاعدت و معاضدت انجام گیرد و مقدمات آزادی و بازگشت آن‌ها به آغوش گرم خانواده‌های‌شان در اولین فرصت ممکن فراهم شود.

پس از این دستور ویژه مقامات قضایی استان‌های کشور اقدامات لازم جهت اجرایی شـدن دستور رئیس قوه قضائیه را در دستور کار قرار دادند و تعدادی از زندانیان که در زندان‌های کشور که واجد شرایط بودند، یا آزاد شدند و یا اینکه از تسهیلات و ارفاقات قانونی برخوردار شدند.

در میان افرادی که بر اساس دستور رئیس قوه قضائیه، از ارفاقات قانونی برخوردار شدند، بازداشت‌شدگان وقایع اخیر کشور که واجد شرایط قانونی بودند، نیز حضور دارند.

در این راستا، روز گذشته در استان تهران ۴۶ نفر آزاد شده بودند که دیروز این تعداد به ۱۹۵ نفر افزایش یافته اسـت، ۱۴ نفر در استان هرمزگان، ۲۰ نفر در استان آذربایجان غربی، ، ۵۷ نفر در اسـتان البرز، ۶ نفر در اسـتان کرمان، ۱۸ نفر در استان کردستان، ۲۰۴ نفر در اسـتان فارس، ۷۸ نفر در استان مازندران، ۸۰ نفر در استان مرکزی، ۳۰ نفر در استان بوشهر و ۶ نفر در استان خراسان جنوبی آزاد شدند. همچنین در استان سمنان ۷ نفر آزاد و ۲۳ نفر از متهمان اتفاقات اخیر که تأثیـر عمل آنان در ارتکاب بزه خفیف بوده از ارفاقات قانونی بهره‌مندشدند.

البته در دسـتور رئیس دستگاه قضا تصریح شده که بدیهی است کسانی که در قضایای اخیر مرتکب جنایت شده و مدافعان امنیت مردم را شهید و مجروح کردند و اموال مردم را به آتش کشـیدند و قرآن را سوزاندند، قابل اغماض و بخشش نیستند و تاکید بر این است که برای عناصر و مسببان اصلی حوادث اخیر، هیچ جای ارفاق وجود ندارد.

اجرای دسـتور رئیس قوه قضائیه در سایر استان‌های کشور نیز در دسـتور کار قرار دارد و تعداد دیگری از متهمان واجد شرایط، از ارفاقات قانونی بهره‌مند خواهند شد.

عکس تزئینی است

مدیر کل امور اجتماعی و فرهنگی استانداری:

کارگروه رصد آسیب‌های اجتماعی در البرز راه اندازی می‌شود

مدیرکل امور اجتماعی و فرهنگی استانداری البرز از تشکیل کارگروه رصد آسیب‌های اجتماعی در البرز خبر داد و گفت: نتایج حاصل از پژوهش‌های میدانی بدست آمده نقشه راه برای برون رفت از آسیب‌های اجتماعی است.

به گزارش پیام آشنا، محمد جواد کاظمینی در اولین جلسه کارگروه رصد آسیب‌های اجتماعی استان البرز با بیان این مطلب گفت: این جلسه در راسـتای تحقق اهداف تفاهم‌نامه چندجانبه رصد آسیب‌های اجتماعی با حضور دستگاه‌های همکار در زمینه پیشگیری و کنترل آسیب‌های اجتماعی تشکیل شد.

وی با اشاره به پیگیری‌های اداره کل بهزیستی البرز و حمایت‌های اداره کل اجتماعی استانداری بـه منظور پیشـگیری و کنترل آسـیب‌های اجتماعی در اسـتان افزود: در این جلسـه اداره کل بهزیسـتی به ارائه نتایج اجرای طرح رصد آسیب‌های اجتماعی بر اساس داده‌های بدست آمده از پژوهش‌های میدانی که پیش‌تر در حوزه مسائل اجتماعی اجرایی شده بود، پرداخت.

کاظمینی ضمن تاکید بر اهمیت تداوم پژوهش ها در حوزه مسـایل اجتماعی افزود: دسترسی به داده‌های پژوهشـی برای اجـرای برنامه‌های مشـترک، هم‌افزایی دسـتگاه‌ها و همچنین استفاده از ظرفیت‌های موجود استان در راستای کاهش آسیب‌های موجود ضروری است.

در پایـان توکلی سرپرسـت معاونت توسـعه پیشگیری بهزیستی استان البرز نیز ضمن تاکید بر اهمیت تجمیـع داده‌های مرتبط با جمعیت پنهان و تطبیق آن با داده‌های ثبت شـده اعلام کرد: اداره کل بهزیسـتی البـرز از این آمادگی برخوردار اسـت تا جهت ارائه پروژه‌ای مشترک به منظور کاهش آسـیب های اجتماعی با اداره کل امور اجتماعی استانداری البرز همکاری داشته بلشد.

اداره کل بهزیسـتی در راستای اهداف کارگروه رصد آسـیب هـای اجتماعی در سـال جاری با حضور مسـئولین اجرایی و دانشـگاهی در راسـتای بررسـی علل و عوامل افزایش آسیب های اجتماعی در موج چهارم اقدام به گردآوری اطلاعات از مطلعین اجتماعی خواهد نمود.

سرهنگ سلیمانی خبر داد:

دستگیری سارقان اماکن خصوصی با ۳۴ فقره سرقت در ساوجبلاغ

فرمانده انتظامی ساوجبلاغ اعلام کرد: با تلاش ماموران انتظامی ، اعضای باند سرقت اماکن خصوصی و کابل های فشار قوی با ۳۴ فقره سرقت در این شهرستان دستگیرشدند.

به گزارش پیام آشـنا، سرهنگ علی سلیمانی گفت: در پـی وقوع چندین فقره سـرقت اماکن خصوصی و کابل های برق در سـطح شهرسـتان ساوجبلاغ، رسیدگی به این موضوع در دستور کار پلیس آگاهی شهرستان قرار گرفت .

وی ادامه داد: با رصد های صورت گرفته از سـوی ماموران چهـار نفر در این زمینه شناسـایی و با هماهنگی مقام قضایی دستگیر شدند.

سلیمانی گفت: سـارقان ابتدا منکر هر گونه جرم شدند اما با مسـتندات موجود به ۳۴ فقره سرقت اماکن خصوصـی و کابل های فشـار قوی دراین شهرستان اعتراف کردند .

وی خاطرنشان کرد: دربررسـی از سوابق سارقان مشخص شد که دارای چندین سابقه سرقت بوده و از آنها ۲ دستگاه خودرو ، لوازم منزل و کابل کشف شد.

وی افزود: شـهروندان اماکن خصوصی خود را به دزدگیر و دوربین مدار بسته مجهز کرده و هرگونه موارد مشکوک را به پلیس ۱۱۰ اعلام کنند.

کنعانی: آمریکا همچنان در حال ارسال پیام است

سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد: ایران هیچ‌گونه همکاری با کمیته حقیقت یاب که قرار است براساس تصمیم شورای حقوق بشر در مورد تحولات اخیر تشکیل شود، نخواهد داشت.

به گزارش پیام آشـنا، ناصر کنعانی، روز دوشنبه در نشست هفتگی خود با خبرنگاران داخلی و خارجی در پاسخ به سوالی در مورد جلسه اخیر شورای حقوق بشر در مورد ایران و تشکیل کمیته‌ای از سوی این شورا به منظور بررسی تحولات اخیر ایران و این که آیا تهران با این کمیته همکاری خواهد کرد یا نه؟ گفـت: در این ارتباط بیانیه وزارت امور خارجه به صورت مفصل منتشـر شد و در آن دیدگاه‌های ایران بیان شد.

وی افزود : ایران همانطور که رسـما اعلام کرد هیچگونه همـکاری با این «کمیته سیاسـی» تحت عنوان کمیته حقیقت‌یاب نخواهد داشت. جمهوری اسلامی در چارچوب مسئولیت‌های ملی خود رأسا اقدام به تشکیل کمیته ملی با حضور صاحب‌نظران و حقوقدانان و نمایندگان رسمی و غیررسمی کرده است و این به این معنا است که معتقد به مسئولیت ذاتی و ملی خودش است و در این ارتباط در حال انجام وظایف مسئولانه و بررسی و تحقیق همه‌جانبه هستیم. لذا استفاده عجولانه از ساز و کارهای حقوق بشری و رویکردهای سیاسی و استفاده ابزاری از این سازوکارها امری مردود است و هیچ کمکی به ارتقای مفهوم حقوق بشر و سازوکارهای موجود در این زمینه نخواهد کرد.

کنعانی ادامـه داد: جمهوری اسـلامی در این ارتباط به مسئولیت‌های ملی خود عمل می‌کند. دولت در این زمینه تا الان مسئولانه عمل کرده و با تشکیل کمیته ملی مسئولیت خود را ادامه می‌دهـد و در مورد نتایج پیگیری‌های این کمیته اطلاع‌رسانی شفاف خواهد کرد.

سـخنگوی وزارت امور خارجه در پاسخ به سوالی در مورد اقدام اخیر تیـم ملی فوتبال آمریکا در برخی از صفحات مجازی خود در مورد پرچم جمهوری اسلامی ایران گفت : اقدام رژیم آمریکا غیر اخلاقی و غیرقانونی بود .

کنعانی در این زمینه با تاکید بر اینکه اقدام آمریکا در ارتباط با پرچم ایران غیرقانونی بود، گفت: متاسفانه در حوزه ورزشی شـاهد رفتارهای غیر اخلاقی و غیر قانونی از سوی برخی کشورها از جمله رژیم آمریکا که مدعی قانونمداری است، هستیم. اقدام صورت گرفته از سوی آمریکایی‌ها غیرقانونی و غیر اخلاقی بود.

وی ادامه داد : در این ارتباط بلافاصله دستگاه دیپلماسی واکنش نشان داد، شخص وزیر امور خارجه در این ارتباط فعال شد، ارتباطات و تماس‌هایی برقرار شد، وزارت ورزش و فدراسـیون فوتبال جمهوری اسلامی هم در این زمینه بلافاصله فعال شـدند . سفیر ایران در قطر هم فعال شد، طرف آمریکایی هم در این زمینه به اشتباه خود اذعان کرد ، پرچم را عوض کرد و پرچم صحیح جمهوری اسلامی ایران را بارگذاری کرد.

وی تصریح کرد: اقدام طرف آمریکایی از منظر مقررات فیفا هم اقدام غیرقانونی و شایسـته پیگیری است و ان‌شاءالله فدراسیون فوتبال ایران مبتنی بر چارچوب مقررات موجود در این زمینه کار را دنبال می‌کند.

کنعانی تاکید کرد: ما معتقد هستیم که طرف آمریکایی مرتکب جرم و نقض قوانین و مقررات فیفا شده و باید در این زمینه مسئولانه مورد پیگرد قرار بگیرد و پاسخگو باشد، قوانین فیفا در این ارتباط جرایم سنگینی را در نظر گرفته است. امیدواریم با پیگیری که توسط فدراسیون فوتبال انجام می‌شـود، فیفا در این زمینه قوانین و مقـررات خود را در ارتباط با طرف مجرم اعمال کند.

سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان در ابتدا و همچنین در انتهای نشست خود با آرزوی موفقیت برای تیم ملی فوتبال در مسابقه پیش روی خود در بخش دیگری از صحبت‌های خود در پاسخ به سوالی در ارتباط با ادعاهای مطرح شده از سوی آمریکایی‌ها مبنی بر این‌که ایران در دریای عمان به نفتکش متعلق به یک تاجر رژیم صهیونیستی حمله کرده اسـت با رد این اتهام اظهار کرد: اتهام‌زنی به ایران رویکرد شناخته‌شده آمریکا، رژیم صهیونیستی و متحدان آنهاست.

وی در ایـن ارتباط گفت: جمهوری اسـلامی ایران آنقدر شجاعت دارد که در خصوص موضوعی که می‌خواهد اقدام کند، رسما اقدام کند و مسئولیت آن را برعهده بگیرد.

سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان همچنین در پاسخ به سـوال دیگری در مورد برجام و این‌که به نظر می‌رسد اروپایی‌ها دیگر تمایلی به احیای برجام و پیگیری مذاکرات برجامی ندارند و نظر ایران دراین ارتباط چیسـت، گفت: متاسفانه اروپایی‌ها دچار نوعی بی‌عملی در انجام تعهدات خود در ارتباط با موضوع برجام هسـتند. در زمان خروج آمریکا از برجام به رغم تعهدات این کشورها مبنی بر خروج آمریکا از برجام و این که به نوعی عمل خواهند کرد که ایران از مزایای برجام منتفع شود در این حوزه دچار بی‌عملی و عدم استقلال رای بودند.

کنعانی تصریح کـرد: در مذاکرات دوره‌های اخیر نیز اروپا نشان داد در سایه رویکرد سیاسی دولت آمریکا قرار گرفته و متاسفانه نمی‌توانیم بگوییم که اروپا نقش مستقلی را ایفا می‌کند و مواردی که از طریق اروپا اعلام می‌شـود چندان قابل سرمایه گذاری نیست.

وی همچنین در ارتباط با نوع موضع‌گیری مقامات آمریکایی در ارتباط با موضوع برجام نیز اضافه کرد: همانطور که وزیر امور خارجه مطرح کردند آمریکایی‌ها در مواضع سیاسی اعلامـی خود نکاتی را مبنی بر بی‌میلی نسـبت به ادامه مذاکرات مطرح می‌کنند و می‌گویند مذاکره در دستور کار ما نیست اما در حوزه عمل همچنان در حال ارسال پیام‌ها هستند

سـخنگوی وزارت امور خارجه کشـورمان تصریح کرد: همانطور که بارها گفته‌ایم جمهوری اسلامی ایران معتقد اسـت روند دیپلماتیک بهترین روندی است که می‌تواند منافع طرف‌های مذاکره کننده در ارتباط با برجام را تامین کند ما به چارچوب دیپلماتیک پایبند هستیم.

وی تصریح کرد: در مورد روند جاری نیز نه اظهار خوش‌بینی می‌کنیم نه اظهار بدبینی و واقع‌بین هسـتیم و واقع‌بین خواهیم ماند. ایران فعال عمل می‌کند و اگر طرف مقابل نیز فعال باشد و از اراده سیاسی لازم برای انجام توافق برخوردار باشـد حتما با واکنش مثبت ایران مواجه می‌شـود و در صورتی که فعال نباشد ایران رویکرد مستقل خود مبتنی بر تصمیم و سیاست‌های کلان ملی کشور را دنبال خواهد کرد.

رشد ۲۰ درصدی در آمد صدقات در البرز

معاون مشارکت‌های مردمی کمیته امداد البرز گفت: البرزی‌ها از اول آبان تاکنون یک میلیارد و ۷۰۰ میلیون تومان صدقه پرداخت کردند که این میزان نسـبت به مدت مشابه سال گذشته ۲۰ درصد رشد داشته است.

به گزارش پیام آشـنا، نجفی فرد با اشاره به روش نوین پرداخت صدقـات با کـد QR که یـک روش پرداخت الکترونیکی اسـت، گفت: مردم خیر البرز از ابتدای آبان ماه تاکنون یک میلیـارد و ۷۰۰ میلیون تومان صدقه پرداخت کردند که این میزان نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۲۰ درصد رشـد داشته است. وی با تأکید بر اینکه کمک‌های جمع‌آوری‌شـده از صندوق‌هـای صدقـات مطابق جدول سهم‌بندی و مبتنی بر نیاز جامعه هدف در امور معیشتی، درمان، مسکن، جهیزیه و تحصیل نیازمندان هزینه می‌شود، گفت: هم‌اکنون حدود ۱۴۵ هزار صندوق در اختیار مشترکان خانگی قرار دارد . این مسـئول با بیان اینکه صدقات جمع آوری‌شده شامل همه صدقات در صندوق‌های صدقه‌فیزیکی مستقر در منازل خیرین، اماکن عمومی، معابر و شیوه‌های نوین پرداخت صدقات اسـت افزود: بیشترین کمک های مردمی در بحث صدقات مربوط به مشترکین صندوق‌های صدقات خانگی است که هر ماهه بالغ بر ۷۰۰ میلیون تومان از این طریق صدقات جمع آوری می گردد. معاون مشارکت‌های مردمی کمیته امداد امام خمینی (ره) البرز ضمن اشاره به روش‌های نوین در پرداخت صدقات و شرکت در امور خیر و احسان گفت: علاوه بر خدمت‌رسانی الکترونیک به مددجویان و نیازمندان و به‌منظور تسـهیل کـردن پرداخت خیرین، اقداماتی در راستای روش‌های نوین پرداخت صدقات و انجام امور خیر و احسان صورت گرفته است که از جمله آن می‌توان به اسـتفاده از QR کد، دستگاه‌های پوز جهت پرداخت صدقات، استفاده از کدهای USSD، و سامانه اکرام ایتام و محسنین اشاره کرد. وی از آمادگی دفاتر ۱۳ گانه کمیته امداد وبیش از ۴۲۰ مرکز نیکوکاری سطح استان برای دریافت کمک‌های نقدی خیر داد و افزود: مردم نیکوکار و خیران عزیز می‌توانند از طریق کد دسـتوری #۸۸۷۷*۰۲۶# و واریز به شماره حساب ۶۰۲۷۹۹۷۹۵۰۰۳۰۵۷۸ نزد صندوق امداد ولایت البرز، نسبت به ارائه کمک‌های نقدی خود اقدام نمایند.

یادداشت

ضرورت تدوین سازوکارهایی برای اجرایی شدن اصل ۲۷ قانون اساسی (بخش اول)

اعتراضات پاییز ۱۴۰۱ شـهرهای گوناگـون ایران بیش از هر زمان دیگری ضرورت تدوین سازوکارهایی برای اجرایی‌شدن اصل ۲۷ قانون اساسی را برجسته ساخته است. در این نوشتار به تجربیات فرانسه، اسپانیا و بریتانیا در زمینه تنظیم‌گری اعتراض پرداخته‌شده است.

جهان در ربع قرن گذشته با موج‌های گسترده تجمع‌های اعتراضی عمومی در کشـورهای مختلف روبه‌رو بوده اسـت. ایزابل اورتیز و همکاران او در کتاب «اعتراضات جهان: مطالعه‌ای در باب مسـائل کلیدی اعتراض در قرن ۲۱» که یکی از جدیدترین کتب در این حوزه اسـت، به ۲ هزار و ۸۰۹ اعتراض در ۱۰۱ کشور در ربع قرن گذشته پرداخته‌اند و نشان داده‌اند که شمار اعتراضات در تمامی مناطق جهان در دوره یادشده افزایش داشته است. این اعتراضات فارغ از تفاوت‌های سیاسی و محل وقوع، در این امر مشترک هستند که برخاسته از عدم اعتماد به فرآیندهای سیاسی رسمی و نارضایتی از عملکرد نظام‌های سیاسی هستند. اما مواجهه دولت‌ها با این رخداد اجتماعی فراگیر چگونه است؟ اگر تجمعات اعتراضی عمومی به‌مثابه یک حقوق به رسمیت شناخته‌شده، آن‌ها چه گام‌هایی در نظام تنظیم مقررات خود برای تسهیل اجرایی‌سازی این حق برداشته‌اند؟ تجربیاتی که در این زمینه وجود دارد، چه درس‌هایی را برای ایران امروز به همراه دارد؟

در حال حاضر کمتر کشـوری حق تجمع را به رسمیت نشناخته اسـت که این امر تا حد زیادی ناشـی از نفوذ بـالای قواعد جهانی حقوق بشر است. طبق بند اول ماده ۲۰ اعلامیه جهانی حقوق بشر (مصوب ۱۹۴۸)، هـر کس حق دارد آزادانه مجامع و جمعیت‌های مسالمت‌آمیز تشکیل دهد. طبق ماده ۲۱ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (مصوب ۱۹۶۶)، حق تشکیل مجامع مسالمت‌آمیز به رسمیت شناخته می‌شود و اعمال این حق تابع هیچ‌گونه محدودیتی نمی‌تواند باشـد جز آنچه بر طبق قانون مقرر شده و در یک جامعه دمکراتیک به مصلحت امنیت ملی یا ایمنی عمومی یا نظم عمومی یا برای حمایت از سـلامت یا اخلاق عمومی یا حقوق و آزادی‌های دیگران ضرورت داشته باشد. طبق اصل ۲۷ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۶۸) نیز تشکیل اجتماعات و راهپیمایی‌ها، بدون حمل سـلاح، به شرط آنکه مخل به مبانی اسلام نباشد آزاد اسـت. لازم به ذکر است که شورای نگهبان تاکنون نظر تفسیری بر روی این اصل نداشته و تلاش‌های پیشین به‌منظور تصویب قوانین و مقرراتی جهت اجرایی‌سازی این اصل به جایی نرسیده است. از جمله این تلاش‌ها می‌توان به طرح اجرای اصل بیست وهفتم قانون اساسی اشـاره کرد که در فروردین‌ماه سال ۹۷ در مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شد. همچنین در خردادماه همان سال، هیئت دولت به پیشنهاد وزارت کشور، مصوبه‌ای با موضوع تعیین محل‌های مناسب برای تجمع‌های گروه‌های مختلف مردمی در تهران و شهرستان‌ها را تصویب کرد که در نهایت توسـط دیـوان عدالت اداری به دلیل محدودکردن حق شناخته‌شـده برای شهروندان در اصل ۲۷ ابطال شد. در حال حاضر از نظر نزدیکی به موضوع تنها می‌توان به آیین‌نامه چگونگی تأمین امنیت اجتماعات و راهپیمایی‌های قانونی (مصوب ۱۳۸۱) اشـاره کرد که برای اجرایی‌سـازی قانون فعالیت احزاب، جمعیت‌ها و انجمن‌های سیاسـی و صنفی و انجمن‌های اسلامی یا اقلیت‌های دینی شناخته‌شـده (مصـوب ۱۳۶۱ هیئت وزیران) تصویب شده است. این آیین‌نامه ضمن مستثنی‌دانستن اجتماعات و گردهمایی‌های داخل دانشگاه‌ها، صدور مجوز را بر عهده فرمانداری، تعیین محل تجمع را بر عهده شورای تامین استان و تامین حفاظت و امنیت این مراسم را بر عهده نیروی انتظامی گذارده است. با این حال تجربه اعتراض‌های مهم کشور در سال‌های اخیر حکایت از آن دارد که این آیین‌نامه نتوانسته ظرفیت اجرایی‌سازی اصل ۲۷ قانون اساسی را، ولو به صورت غیرمستقیم و ضمنی، فراهم آورد. بخشی از این مشکل مربوط به ضعف در ظرفیت‌های نهادی و بسترهای اعتراض در ایران است. فقدان وجود نظام حزبی ریشه‌دار و پویا باعث شده تا تجمع‌های اعتراضی در ایران در اکثر موارد فاقد نهاد مسئول باشند. مشکل دیگر مداخله بازیگران خارجی در فرآیندهای اعتراضی است که با توجه به وضعیت خاص ایران در عرصه بین‌الملل قابل ارزیابی است. برای حل این مشکلات می‌توان از راهبردهای تنظیم‌گرانه به‌عنوان راهکارهایی برای تامین منافع عمومی شهروندان به صورت مستقل و کارآمد بهره برد. ماهیت این موضوع به گونه‌ای است که نمی‌توان به پذیرش قواعد عمومی و رژیم‌های بین‌المللی حقوق شهروندی اکتفا کرد و نیاز است که نهادهای تنظیم‌گر، متناسب با وضعیت روز سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جامعه، دستورالعمل‌های اجرایی برگزاری قانونی تجمع‌ها را تدوین و اجرا کنند. در ادامه به تجربیات سـه کشور اروپایی در این زمینه پرداخته‌می‌شود.

فرانسه

فرانسـه در طول تاریخ همواره به‌عنوان کشـوری با سنت سیاسی اعتراضی شناخته شده است. در طول سـال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰، این کشـور با ۶۴ اعتراض، با مشـارکت بیش از ۱۰ هزار نفر در هر اعتراض، یکی از نقاط کانونی اعتراضات در جهان بوده اسـت. ماده ۷ اعلامیه حقوق بشر و شهروند (مصوب ۱۷۸۹) این کشور، از حق تجمع مسالمت‌آمیز حمایت کرده است. تجمعات عمومی در فرانسه به دو دسته تقسیم می‌شوند: ۱. جلسات عمومی که آزادانه و بدون نیاز به دریافت مجوز قابل برگزاری هستند و ۲. تظاهرات و راهپیمایی‌ها در اماکن عمومی همچون خیابان‌ها که به دلیل نیاز به تامین امنیت و حفظ نظم عمومی نیاز به اعلام قبلی و دریافت مجوز دارند. رژیم قانونی مدرن اعتراض در فرانسه با فرمانی قانونی در سال ۱۹۳۵ ایجاد شد که مفاد آن نیز در قانون امنیت داخلی گنجانده شد و تا به امروز به قوت خود باقی مانده است. طبق این قانون، کسانی که قصد برگزاری تجمع اعتراضی دارند، باید پیشتر، حداقل ۴۸ ساعت پیش از برگزاری، آن را به شهرداری یا ایستگاه پلیس شهری که قرار است اعتراض در آن برگزار شود، اعلام کنند. برگزارکنندگان موظفند نام، آدرس، هدف اجتماع، تاریخ، مکان، و مسیر تظاهرات خود را ذکر کنند. البته اگر مقامات تشخیص دهند که اعتراض ممکن است باعث اختلال عمومی شـود، این امکان را دارند که آن را ممنوع کنند. در طول نیمه دوم قرن بیستم، مقامات فرانسوی از این قید برای محدودکردن برخی از اعتراضات بهره بردند. در سال ۱۹۹۵، شورای اداری، بالاترین دادگاه اداری کشور، ارزش «حق بیان جمعی عقاید» که حق قانونی اعتراض را شامل می‌شود، به رسمیت شناخت و اعلام کرد که آزادی اعتراض یک آزادی اساسـی است. اگرچه اجرای این اصل در عمل وضعیت شکننده‌ای داشـت. در طول وضعیت اضطراری که در سال ۲۰۱۵ به دنبال حملات تروریستی اعلام شد، پارلمان دو بار رژیم وضعیت اضطراری را تغییر داد تا حق اعتراض را محدود کند. در سال ۲۰۱۶، پارلمان به مقامات اجازه داد تا هر زمان که استناد کنند ابزاری برای تضمین امنیت اعتراضات ندارند، بتوانند اعتراض را ممنوع کنند. در سال ۲۰۱۷، شـورای اداری مقرراتی را تصویب کرد که به مقامات اجازه می‌دهد هر کسی را که برای آن دلایل جدی داشته باشند که رفتارش تهدیدی برای امنیت و نظم عمومی است، بتوانند از ورود به مناطق خاص منع کنند.

اسپانیا

اعتراض عمومی در اسپانیا چهره معمول شهرها بوده است. میدان‌های مادرید و دیگر شـهرهای اسپانیا در بحبوحه بحران اقتصادی سال ۲۰۰۸، سرشار از انبوه معترضان بود که میدان‌ها را تصرف کرده بودند و خواهان دموکراسی واقعی شده بودند.

Alborz.payam@gmail.com